

tes og Jorden gaae over til Selvetendom paa en for begge Parter — Jorddrot og Fæster — lempelig og billig Maade.

Idet vi udtale dette som vor Overbeviisning, troe vi det ikke nødvendigt her vidtløftig at begrunde den, især da Lovforslaget for saa kort Tid siden er blevet motiveret og forsvaret i det andet Thing, at det vilde blive uundgåeligt at gjentage de der fremsførte Betragtninger. Kun skulle vi, da det stadig udtales som det Duffeligste, at Fæstes Dvergang til Selvetendom skeer ad Frivillighedens Bet, hvilket ogsaa er vor Mening, fremhæve, at en Lov som den foreslaaede efter al Sandsynlighed ikke vil standse den frivillige Dvergang, og vi troe, at navnlig Fæsterne ville foretrække en Dverenskomst med Godseierne for det tilfældige Udfald ved en Auction. Hvor der derfor er Tilbøielighed til at indgaae frivillige Dverenskomster, vil Forslaget, dersom det ophøies til Lov, vistnok ikke faae nogen Anvendelse; men, da der som bekjendt er Godser, hvor Jorddrotten viser bestemt Utilbøielighed til at sælge Fæstegods, ansee vi en Lov som den foreslaaede for nødvendig, saafremt Selvetendom skal vinde Fremgang der, og vi antage, at ved de Bestemmelser, som den indeholder, vil Jorddrotten faae en Betaling for Fæstestederne, der kan svare til den, som er sædvanlig, hvor frivillige Salg finde Sted.

Med Hensyn til de enkelte Bestemmelser i Lovforslaget skulle vi bemærke, at der vel findes nogle, som vi ikke ubetinget vilde holde paa, saafremt der var stillet Ændringsforslag til dem, men at vi — idetmindste paa det Standpunkt, som Sagen nu indtager, da der er et saa stort Fleertal i Udvalget, der tilraader at standse dens videre Fremme — ikke have fundet Anledning til at bringe nogen Ændring i Forslag. Imidlertid skulle vi dog her nævne de Bestemmelser, der angaae Maaden, hvorpaa Kjøbesummen skal betales, som den, hvort vi vilde have været tilbøielige til at slutte os til Ændringsforslag, og vi tilføie, at vi ikke kunne troe, at der her skulde findes Vanffeligheder, som ikke kunde overvindes, maaskee heldigst ved det Middel, der tidligere har været paataent, nemlig at oprette en af Staten garanteret Creditkasse.

Som Hovedgrund mod Lovforslaget har Fleertallet anført, at det efter dets Betragtning angriber Eiendomsretten. Da vi med Hensyn hertil kunne henholde os til, hvad et andet Mindretal (Ehmann) har udtalt, skulle vi kun tilføie, at det forekommer os, at man ogsaa maa see hen til, hvorledes Forholdene stille sig practisk, og at det fra flere Sider er erkjendt og udtalt, at det er Sædvane, at Fæstestederne sælges saameget under deres Værdi til Fæsterne eller deres Efterladte, at en Kvotadeel af Auctionsbeløbet, som afgives til Statskassen, ikke vil nedfætte Kjøbesummen under den, som Godseierne pleie at erholde. Det maa heller ikke lades ude af Betragtning, at der efter Lovforslaget vil kunne tilflyde Godseierne Fordele, som de ikke tidligere have haft, nemlig at de faae Ret til at indtage den tiende Gaard ogsaa af det Gods, der bliver solgt ved tvungne Auctioner, naar Fæsternes Efterladte blive Kjøberne, og at de ved Auctionerne kunne tilkøbe sig Fæstesteder, der om 20 Aar blive frie for Fæsteforpligtelse.

Medundertegnede M. Andersen har ikke kunnet slutte sig hverken til foranførte Fleertal eller Mindretal, som tilraade Forslagets videre Behandling standset med en motiveret Dagsorden. Uden at bestride de Indvendinger, som gjøres mod Lovforslagets Grundlag, navnlig i dets oprindelige Stikfelse, indseer jeg ikke, hvorfor det ikke ved Ændringer skulde kunne bringes i en saadan Form, at det kunde føre til det Formaal, som alle Udvalgets Medlemmer synes at erkjende for det Rette: at bringe den under Gudsforhold bundne Bønderjord, frigjort fra disse, i Besiddelse af Selvetere og Selvdykere paa saadanne Vilkaar, hvormed disse kunne være tjente og holdne, og at frigjøre Jorddrotten for det ham for Bøndergodset paahvilende Ansvar paa en Maade, som han kan være tjent med.

Seg foreslaaer derfor, at Thinget forlaster begge de foreslaaede Dagsordenet og strider til Forslagets anden Behandling med de af mig til samme stillede Ændringsforslag saalydende: